

Verlag webinar AKIS 'Kennis en innovatie in ontwikkeling en kennisverspreiding'

Tweede webinar uit de reeks 'AKIS, wat is het en wat kan je ermee?'

Aan de tweede webinar AKIS over "Kennis en innovatie in ontwikkeling en kennisverspreiding" op 24 maart 2022 hebben ca. 30 personen deelgenomen. Onderstaande afbeelding geeft een indruk van waar deelnemers werkzaam zijn.

De term AKIS (Agrarisch Kennis en Innovatie Systeem) komt de komende jaren regelmatig voorbij. Op dit moment is voor veel mensen nog onduidelijk wat dit betekent en wat de intentie van AKIS is. Waarom hechten Europese organisaties veel belang aan deze systemen? Welke mogelijkheden worden aangeboden aan spelers in de AKIS (adviseurs, coaches, kennismakelaars, onderzoekers, docenten, etc)? Welke nieuwe samenwerkingen en verbindingen kunnen ontstaan? Daarom hebben ZLTO, WUR, ministerie van LNV en het Regiebureau POP het initiatief genomen voor een webinarreeks over AKIS. De eerste webinar van 10 maart is terug te zien via deze [link](#) en de tweede webinar via deze [link](#).

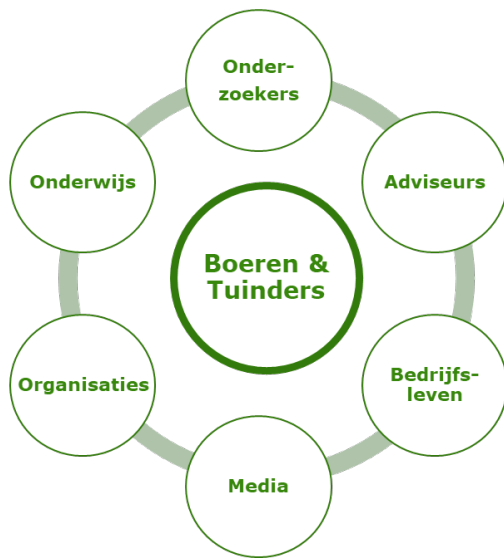
Presentaties

De webinar startte met een [EU-filmpje over AKIS](#).

De 4 presentaties zijn in te zien via [deze link](#).

- Inge van Oost (DG Agri) ging in haar presentatie in op de vraag wat EU AKIS-support kan betekenen voor kennisontwikkeling & kennisverspreiding in Nederland. Ze geeft aan dat het doel van AKIS is om een regionaal/nationaal innovatie-ecosysteem te creëren. Hierdoor worden de kennisstromen tussen de AKIS-actoren vergroot en de banden tussen onderzoek en praktijk versterkt. De EIP-AGRI Support Facility ondersteunt AKIS op EU-niveau, terwijl de nationale GLB-netwerken dat in de lidstaten doen.
- Remko Lette, kennismakelaar bij Groen Kennisnet (GKN), vertelde over de rol van GKN bij de ontsluiting en doorstroming van kennis. GKN wil invulling geven aan de volgende functies: duurzame opslag, ontsluiten van kennis, kennisverspreiding en wegwijfsfunctie.

- Laura Kurth (LNV) ging in op de rol van het onderwijs en het Groenpact bij kennisontwikkeling en verspreiding. Systematisch liep ze de verbindingen van het onderwijs met de andere cirkels in onderstaande figuur langs. Ze zag daarbij nog verschillende kansen om de verbindingen te versterken.

- Noud Jansen werkt voor AgriVaknet, dit is een onafhankelijke brancheorganisatie voor agrarische bedrijfsadviseurs. Hij gaf aan dat er een grote diversiteit in adviseurs is en een grote variatie is in oriëntatie. De agrarische bedrijfsadviseur werkt in een sterk veranderende omgeving. Deze erfbetreders zijn volgens Noud de verpakte kennis voor boeren, met als motto: samen inspireren, slim en rendabel innoveren.

Na elk van de presentaties gaf Annemarie Breukers van het TKI-bureau een korte reflectie, waarbij ze onder andere de volgende punten inbracht:

- Het versterken van het AKIS is van universeel belang, niet alleen voor het GLB.
- We moeten het verhaal van AKIS niet te ingewikkeld maken. Uiteindelijk gaat het om de kennis die door de boer gebruikt kan worden.
- De verbinding tussen onderzoek en onderwijs moet inderdaad sterker worden.
- Voor het onderzoek zijn niet alleen de boer en tuinder de doelgroep, maar alle cirkels die Laura Kurth heeft laten zien.

Vragen in de chat

Wat zijn OG's?

OG's zijn Operational Groups. Dit is de term voor POP3 innovatieprojecten, die in heel Europa wordt gehanteerd.

De Multi-Actor projecten uit het Horizon-programma hebben nog weinig contact met Operational Groups in NL. Wat kunnen we hieraan doen?

Inge van Oost: Het nationaal GLB-netwerk kan contact opnemen met de Horizon nationale contactpunten, om te weten welke projecten lopen en welke calls onderweg zijn, op het juiste moment brokerage events organiseren om AKIS actoren in contact te brengen met potentiële consortia. Maar ook tijdens de GLB-netwerkmomenten de Horizon projecten uitnodigen en omgekeerd Nederlandse AKIS-actoren aan de projecten voorstellen.

Aanvulling: Ook in Kennis Op Maat-projecten (regeling van LNV) worden OG's en onderzoeksprojecten aan elkaar verbonden. Bijvoorbeeld in 'Leerreis Nutriëntenkringloop' worden

innovatieprojecten bij elkaar gebracht en verbonden, ook met EU-projecten op het gebied van mineralen, bijv. Nutri2cycle.

AKIS is ook onderdeel van de Standing Committee on Agricultural Research (SCAR). Hoe zie jij de relatie met de andere Strategic Working Groups? En hoe kan deze verbeterd worden?

Inge van Oost: De SWG SCAR AKIS heeft uiteraard de focus op het verbeteren van AKIS in de lidstaten, met meerdere middelen en targets. Deze groep doet ook vergaderingen gezamenlijk met de andere SWG's, o.a. met SWG SCAR ARCH (Landbouwkundig onderzoek gericht op een grotere impact van de global challenges), met SWG Food Systems en SWG Bioeconomy. We zijn van plan in een van de volgende vergaderingen opnieuw enkele andere groepen uit te nodigen.

Een vraag die ook de vorige keer gesteld werd: is AKIS wat nieuws?

Niet nieuw, wel beter onderling afgestemd. De kern blijft goed advies aan boeren en goed organiseren dat kennis uitgewisseld wordt en innovatie bevorderd wordt.

Wat vindt Remko van de uitwisseling met EU-FarmBook?

Er is een mooie verbinding tussen Groen Kennisnet en EU-FarmBook. In het Eureka /FarmBook project is uitgebreid uitgewisseld met Groen Kennisnet. Toen is geconstateerd dat GKN zijn werk zo goed gedaan heeft, dat het goed mogelijk is dat Nederlandse kennisobjecten in FarmBook gepubliceerd worden en FarmBook items uit GKN kan overnemen.

Is het Groenpact hetzelfde als de Green Deal groen onderwijs of bestaan die twee naast elkaar? Want die Green Deal gaat vooral over natuurinclusieve landbouw. Het lijkt mij in ieder geval goed om dat op elkaar te laten aansluiten.

De relatie tussen Groenpact en de Green Deal Natuurinclusieve landbouw is zeker gelegd.

Opmerking: Onderwijsinstellingen bieden ook laagdrempelig toegang voor bedrijven tot kennis, mag best sterker benadrukt worden.

Wat is het verschil tussen de Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs (VAB) en Agrivaknet?

Noud Jansen: De VAB is de vereniging voor accountancy, fiscalisten, financiële specialisten

- VAB leden zijn minimaal HBO geschoold.
- VAB heeft in het verleden het BAS-register ingevuld, register geënt op GLB-regelingen, waarbij nu ook het register voor de SABE is toegevoegd.
- 400 leden, leden zijn individueel lid.
- Contributie € 297,--

Agrivaknet is een onafhankelijke brancheorganisatie van vaktechnische Agrarische bedrijfsadviseurs.

- Agricoaches, ondernemerscoaches, vaktechnische adviseurs veehouderij, dierenartsen.
- Aantal VAB leden zijn ook Agrivaknet-lid.
- Het merendeel van de leden zijn als adviseur in dienst van de agribusiness: mengvoer, stalinrichting, klimaatbedrijven, data-bedrijven.
- 500 leden, leden zijn individueel lid.
- Contributie € 110,--

Welke rol zouden de agrarische (bedrijfs)adviseurs ook richting de overheden kunnen spelen, behalve als aanvrager van subsidies?

Noud Jansen: De vaktechnische adviseurs (vaak ook afhankelijke adviseurs genoemd) gaan een grote rol spelen in het uitvoeren van de bedrijfsplannen die gemaakt worden in het kader van de SABE-regeling. De ondernemerscoaches zijn degene die met de ondernemer de plannen opstelt, maar heeft niet de vaktechnische expertise om ze ook uit te voeren. We moeten ons realiseren dat de SABE ertoe leidt dat er meer dan 5000 bedrijfsplannen gemaakt worden.

Het initiatief om deze vaktechnische adviseurs erbij te betrekken moet ook met name vanuit de overheid komen. Tot nog toe worden ze vaak gezien als "echte" verkopers. Mijn ervaring bij Agrivaknet is dat deze in de afgelopen jaren sterk veranderd is en dat ook vaktechnische adviseurs met een maatschappelijke blik aan de keukentafel zitten. Het is goed om ook te realiseren dat deze erfbetreders degene zijn die vaak een vertrouwensrelatie hebben met de boer en nog een van de weinige beroepsgroepen is die daadwerkelijk bij de boer aan tafel zit.

Resultaten Mentimeter

Welke rol speel jij bij kennis in ontwikkeling en kennisverspreiding?

- Deelnemer aan netwerken
- Ondersteuning, samenhang en waar mogelijk/wenselijk stagiairs opleiden in het beleid
- Verbindingen leggen
- Link tussen beleid-praktijk-onderzoek
- Programmering van kennisontwikkeling en verspreiding
- Knooppunt tussen veel internationale actoren
- Sparring partner
- Initiëren
- Coördineren
- Onderzoek richten op evenwichtigheid in de relatie tussen AKIS-partijen
- Stimuleren van kennisdeling door regelingen en subsidies voor samenwerkingsverbanden
- Connecteren en subsidiëren
- Aanvragers van subsidies verwijzen naar bijvoorbeeld Groen Kennisnet
- Verbinden
- Enthousiasmeren
- Aangeven waar boeren en tuinders terecht kunnen en hoe ze de beschikbare hulp van de informatiesystemen kunnen gebruiken.

Wat neem je mee of waar zou je meer informatie willen krijgen:

- Er gebeurt al heel veel, maar hoe zetten we de laatste stap naar het boeren-erf?
- Wat zijn de plannen om kennis minder gefragmenteerd aan te bieden?
- Hoe kan ik als Agrivaknet met adviseurs de verbinding realiseren met AKIS?
- Wil graag een voorbeeldproject opzetten met vaktechnische adviseurs als uitgangspunt.
- Hoe gaan we de verbindingen tussen al die verschillende adviseurs en adviezen goed leggen?
- Mooie EU initiatieven die Inge van Oost meldde en nationale versterking van AKIS via AGRO coaches.
- Vaktechnische adviseurs moeten ondersteuning krijgen om bij te dragen aan acties voor groene doelstellingen.
- Veel interessante presentaties, voor velen van belang om bewust te worden van het belang van AKIS.
- Is er inzicht in waar Operational Groups mee bezig zijn?

Antwoord: ja, een overzicht van de Operational Groups in Nederland met een beschrijving van de projecten is te vinden op de website van [Netwerk Platteland](#). Op de website van [EIP-Agri](#) is overzicht van de Operational Groups in de EU te vinden.

Gesprekken in de break-out rooms

Break-out room 1

- Vraag die opgeworpen wordt is of er onderzoek gedaan is vanuit welke bronnen een boer informatie betreft die ook daadwerkelijk aanzet tot verduurzaming van zijn/haar bedrijf. Beeld is dat niet alle informatie via de adviseurs loopt, maar het contact tussen boeren onderling een belangrijke trigger is voor verandering.
Als reactie hierop: ja, daar is al veel onderzoek naar gedaan, ook in Europees verband. Collega boeren zijn de krachtigste triggers om iets anders te gaan doen en daarom wordt daar (vanuit Europa) ook veel aandacht aan besteed. Op dit moment loopt er bijvoorbeeld een groot Europees project rond demofarming.
- Ook operationele groepen (zijn eigenlijk soort innovatieprojecten) kunnen een belangrijke rol spelen om boeren, maar ook anderen zoals adviseurs mee te nemen in het leerproces in hoe te werken aan groene doelen.
- Adviseurs staan heel dicht bij de boer en spelen een belangrijke rol als het gaat over werken aan groene doelen. Insteek van de wetgeving rond het NSP is om de adviseurs te integreren in het AKIS.
- Bij adviseurs zit veel vaktechnische kennis. Er wordt echter een kloof ervaren tussen boer, adviseur en allerlei organisatie en instanties. Het is lastig/lukt te weinig voor adviseurs om toegang te krijgen tot middelen (bijvoorbeeld subsidies) voor verbindende activiteiten. Een voorbeeld zijn een 30-tal webinars (over precisiebemesting/kunstmestvervanging etc.) die door Agrivaknet afgelopen jaar zijn georganiseerd en waar amper budget voor was te vinden. Als adviseurs niet bij de middelen kunnen blijft men commercieel inkleuren.
- De SABE regeling gaat leiden tot meer dan 5000 bedrijfsplannen die allemaal gaan inspelen op veranderingsprocessen op aandachtsgebieden die de overheid heeft gedefinieerd. Oproep om na te denken hoe die bedrijfsplannen straks uitgevoerd moeten worden en het betrekken van vaktechnische adviseurs hierbij.

Break-out room 2

Eerste reacties:

- Nog steeds geen idee wat AKIS precies is.
- Ik denk dat dat veel aanwezigen nog niet weten wat AKIS is.
- Ik kreeg de uitnodiging en dacht, ik ga gewoon kijken wat het is.

Uit de vorige bijeenkomst begrepen dat de meeste mensen vooral een beroep doen op persoonlijke netwerken voor het opdoen van kennis. Kan het beter?

- Vanuit het grotere geheel overzicht bieden wat er speelt, tot aan het Europese gedachtengoed?
- Vooral voor hen die actief bezig zijn kennis op te pikken en toe te passen, boerderij of keten. Nu zijn er hints dat er al kennis aanwezig is zonder dat ik er weet van heb. "Ik heb een redelijk goed netwerk, maar mis toch relevante kennis en ervaring die de afgelopen jaren ontwikkeld is."
- Nu komt kennis vooral uit vakbladen, van websites en gesprekken met adviseurs en netwerk.
- Het helpt, indien kennis makkelijker toegankelijk is, dat we weten dat het er is. Het moet 'op te zoeken' zijn.
- Nu is beschikbare kennis ongelooflijk gefragmenteerd. Veel partijen pretenderen het ei van Columbus te hebben.
- Wens: een portal, waarbij in een vertrouwde omgeving informatie opgezocht kan worden met een speciale zoekmachine en dat koppelen aan adviseurs en het ecosysteem.

Break-out room 3

- Ik heb veel interessante dingen gehoord in deze webinar. Verschillende partijen zijn al bezig om verbindingen leggen met andere spelers in AKIS. Maar het kan beter.
- Het is belangrijk om het systeem beter met elkaar te verknopen en de versnippering op te heffen. De vraag is hoe je de kikkers in de kruiwagen houdt.
- Door het hybride werken ontstaan er allerlei mogelijkheden om als partijen in het AKIS beter te gaan samenwerken.
- Het GLB-netwerk kan een rol spelen bij het leggen van de verbindingen.
- Vanuit Groen Kennisnet hebben we al contact met EU-FarmBook. De samenwerking gaan we verder uitwerken.
- Boeren leren het beste van andere boeren (peer-to-peer learning). Bij kennisuitwisseling tussen en met boeren moet het hele systeem betrokken zijn, dus ook de overheden.
- De kennisverspreiding naar boeren kan je het beste doen op lokaal niveau. Er zijn enkele uitzonderingen, zoals een Demodag aardappelen waar 6000 mensen komen.
- Het systeem van landbouwcoaches is interessant. Boeren worden geholpen bij het nadenken over de toekomst van hun bedrijf. Hier komen vooral sociaaleconomische zaken aan de orde. In Utrecht wordt al gewerkt met bedrijfscoaches en in Groningen in het aardbevingsgebied.